

Gramatika v oddieloch

Oddiel 1

Minulé časy - používanie imperfekta a passata prossima

Imperfektum používame, ak chceme hovoriť o:

obvyklých a opakujúcich sa činnostiach časovo ani trvaním presne neurčených

vlastnostiach osôb alebo vecí

skutočnostiach neurčitého trvania

nejasnom, nerozhodnutom zámere

Rovnako po *mentre* sa spravidla používa imperfektum.

Si *andava* tutte le estati a Pocol.
Každé leto sa chodilo do Pocolu.

Aveva quattro anni. *Mal/a štyri roky.*
Eravamo tutti genovesi. *Všetci sme boli Janovčania.*

Fabrizio *aveva* una banda musicale.
Fabrizio mal kapelu.

Pensavo di andare all'acquario...
Premýšľal som o tom, že by som zašiel do akvária...

Mentre lei cantava... *Zatiaľ čo spievala...*

Passato prossimo sa používa:

pokiaľ nejaká činnosť spadá do určitého časového rámca

keď udávame presný okamih nejakej udalosti

aby sme vyjadrili dej, ktorý vstúpi do deja iného, ktorý začal už skôr

Per vent'anni ci siamo visti tutti i giorni.
(Počas) dvadsiatich rokov sme sa vídali každý deň.

Alla fine è caduto il microfono.
Nakoniec spadol mikrofón.

Mentre lei cantava, si è spento un faretto.
Zatiaľ čo ona spievala, zhaslo jedno osvetlenie.

Ne - člen delivý

Ne sa používa *vtedy, keď* hovoríme o nejakom množstve, ktoré je časťou celku.

Pokiaľ člen *ne* sprevádza *passato prossimo*, potom sa prídavné minulé zhoduje s tým podstatným menom, ktoré člen delivý zastupuje.

Pokiaľ po množstve nasleduje podstatné meno, je táto zhoda dobrovoľná.

- *Quante mele hai preso? Kolko jabĺk si si vzal/a?*
- *Ne ho prese due. Vzal/a som si (ich) dve.*

- *Quanta acqua hai usato? Kolko vody si použil/a?*
- *Ne ho usata molta. Použil/a som jej veľa.*
- *Quanti spicchi di aglio hai usato?*
Kolko strúčkov cesnaku si použil/a?
- *Ne ho usati due. Použil/a som (ich) dva.*

- *Quanto aglio ha usato? Kolko cesnaku použil/a?*
- *Ne ha usato tre spicchi. Použil/a tri strúčky.*
- *Ne ha usati tre spicchi. Použil/a tri strúčky.*

Mentre - *zatial'*, durante - *počas*, allora - *vtedy*, quando - *keď*

<p><i>Mentre</i> sa viaže ku slovesu,</p> <p><i>durante</i> k podstatnému menu.</p> <p><i>Allora</i> sa vzťahuje k obdobiu v minulosti, o ktorom sa už hovorilo.</p> <p><i>Quando</i> - <i>keď</i> vo významoch "ogni volta - zakaždým" a "mentre - zatial' čo" vyžaduje imperfektum, pokiaľ však znamená "nel momento in cui - chvíľu, v ktorej", potom nasleduje <i>passato prossimo</i>.</p>	<p><i>Mentre</i> lei cantava... <i>Zatial'</i> čo ona spievala...</p> <p><i>Durante</i> il concerto... <i>Počas</i> koncertu...</p> <p>Ho visto il primo concerto nel 1980. <i>Allora</i> ai concerti andavamo presto. <i>Videl som prvý koncert roku 1980. Vtedy sme na koncerty chodievali skoro.</i></p> <p>Mi ricordo <i>quando</i> tutte le persone cantavano nel buio. <i>Spomínam si, ako všetky osoby spievali v tme.</i> <i>...quando il gruppo è entrato sul palco.</i> <i>...keď skupina vstúpila na pódium.</i></p>
---	---

Perché - *pretože*, siccome - *keďže*, perciò - *(a) preto, takže*

<p>Aby sme vyjadrili príčinu nejakého deja, používame:</p> <p><i>siccome</i> - <i>pretože</i>, <i>pokiaľ</i>, na začiatku stojí veta, ktorá udáva príčinu</p> <p><i>perché</i> - <i>pretože</i>, <i>pokiaľ</i> na začiatku stojí veta, ktorá označuje dej</p> <p>Medzi vetou, ktorá vyjadruje príčinu, a vetou, ktorá vyjadruje dôsledok, môže stáť len <i>perciò</i> - <i>(a) preto, takže</i>.</p>	<p><i>Siccome</i> piove, prendo l'ombrello. <i>Pretože</i> prší, vezmem si dáždnik.</p> <p>Prendo l'ombrello <i>perché</i> piove. <i>Vezmem si dáždnik, pretože</i> prší.</p> <p>Piove, <i>perciò</i> prendo l'ombrello. <i>Prší, preto</i> si vezmem dáždnik.</p>
--	--

Oddiel 2

Podmieňovací spôsob jednoduchý - pravidelné tvary

	<i>comprare</i> - kúpiť, kupovať	<i>leggere</i> - čítať	<i>partire</i> - odísť
(io)	<i>comprerei</i> kúpil/a by som	<i>leggerei</i> čítal/a by som	<i>partirei</i> odišiel/a by som
(tu)	<i>compreresti</i> kúpil/a by si	<i>leggeresti</i> čítal/a by si	<i>partiresti</i> odišiel/a by si
(lui/lei)	<i>comprerebbe</i> kúpil/a by	<i>leggerebbe</i> čítal/a by	<i>partirebbe</i> odišiel/a by
(noi)	<i>compreremmo</i> kúpili by sme	<i>leggeremmo</i> čítali by sme	<i>partiremmo</i> odišli by sme
(voi)	<i>comprereste</i> kúpili by ste	<i>leggereste</i> čítali by ste	<i>partireste</i> odišli by ste
(loro)	<i>comprerebbero</i> kúpili by	<i>leggerebbero</i> čítali by	<i>partirebbero</i> odišli by

Podmieňovací spôsob jednoduchý sa tvorí tak, že k infinitívu pripojíme koncovky zvýraznené hrubým písmom. Pozor! Pri slovesách na -are sa a v infinitíve zmení na e:
comprare kúpiť comprare-i kúpil/a by som

Zvláštnosti: slovesá zakončené na -care, -gare a slovesá fare - *robiť*, stare - *byť*, dare - *dá(va)ť*

	pagare - <i>platiť</i>	fare - <i>robiť</i>	Slovesá zakončené na -care a -gare vo všetkých osobách priberajú hlásku h. Slovesá fare - <i>robiť</i> , stare - <i>byť</i> a dare - <i>dať</i> , <i>dávať</i> zachovávajú v infinitíve a: farei - <i>robiť/a by som</i> , starei - <i>bol/a bych</i> , darei - <i>dal/a by som</i> , <i>atď.</i>
(io)	pagherei <i>platil/a by som</i>	farei <i>robil/a by som</i>	
(tu)	pagheresti <i>platil/a by si</i>	faresti <i>robil/a by si</i>	
(lui/lei)	pagherebbe <i>platil/a by</i>	farebbe <i>robil/a by</i>	
(noi)	pagheremmo <i>platili by sme</i>	faremmo <i>robili by sme</i>	
(voi)	paghereste <i>platili by ste</i>	fareste <i>robili by ste</i>	
(loro)	pagherebbero <i>platili by</i>	farebbero <i>robili by som</i>	

Podmieňovací spôsob jednoduchý - nepravidelné tvary

	essere - <i>byť</i>	potere - <i>môcť</i>	venire - <i>prísť, pricestovať</i>
(io)	sarei <i>bol/a by som</i>	potrei <i>mohol/a by som</i>	verrei <i>prišiel/a by som</i>
(tu)	saresti <i>bol/a by som</i>	potresti <i>mohol/a by som</i>	verresti <i>prišiel/a by si</i>
(lui/lei)	sarebbe <i>bol/a by</i>	potrebbe <i>mohol/a by</i>	verrebbe <i>prišiel/a by</i>
(noi)	saremmo <i>boli by sme</i>	potremmo <i>mohli by sme</i>	verremmo <i>prišli by sme</i>
(voi)	sareste <i>boli by ste</i>	potreste <i>mohli by ste</i>	verreste <i>pricestovali by ste</i>
(loro)	sarebbero <i>boli by</i>	potrebbero <i>mohli by</i>	verrebbero <i>pricestovali by</i>

Slovieso *essere* - *byť* je, ako vždy, nepravidelné.

Slovieso *potere* stráca prvé e v infinitíve: *potere* - *potrei*.

Slovieso *venire* stráca posledné štyri písmená infinitívu a tvorí podmieňovací spôsob s dvomi r: *venire* - *verrei*

Ako *potere* - *môcť* sa časujú slovesá *andare* - *ísť*, *cestovať*, *avere* - *mať*, *dovere* - *musieť*, *sapere* - *vedieť*, *poznáť*, *vedere* - *vidieť* a *vivere* - *žiť*.

Ako *venire* - *prísť*, *pricestovať* sa časujú slovesá *bere* - *piť* (*berrei*), *rimanere* - *zostať* (*rimarrei*), *tenere* - *držať* (*terrei*) a *volere* - *chcieť* (*vorrei*).

Používanie podmieňovacieho spôsobu jednoduchého

Podmieňovací spôsob jednoduchý sa používa, aby sme vyjadrili:	
túžby alebo úmysly v prítomnosti alebo do budúcnosti	Vorrei un lavoro. Chcel/a by som nejakú prácu. Leggerei comunque gli annunci. Napriek tomu však by som čítal/a inzeráty.
pravdepodobnosť, možnosť	Tutto sarebbe perfetto. Všetko by bolo dokonalé.
zdvorilú žiadosť o niečo	Potrebbe ripetere? Mohli(a) by ste to zopakovať?
názory, ak dávame rady zdvorilým a menej priamym spôsobom	Al tuo posto partirei subito. Na tvojom mieste by som odcestoval/a ihneď. Potresti provare a convincere Laura. Mohli/a by si sa pokúsiť Lauru presvedčiť.

Zámenná častica *ne*

Zámennú časticu *ne* používame namiesto výrazu alebo časti vety uvedené predložkou *di*.

V tejto funkcii častica *ne* nemení koncovku príchastia minulého.

Sarei felice *di lavorare per una grande ditta*. *Bol/a by som šťastný/á, keby som pracoval/a pre veľkú firmu.*

Ne sarei davvero felice.

Byl/a by som (tým) naozaj veľmi šťastný/šťastná.

Abbiamo bisogno di una segretaria.

Potrebujeme sekretárku.

Ne abbiamo bisogno subito.

Potrebujeme ju okamžite.

Hanno parlato della riunione?

Hovorili o tom zhromaždení?

Sì, ne hanno parlato. Áno, hovorili o ňom.

Ci vuole - je treba (chce to), ci vogliono - je treba (chce to), occorre - je potrebné, bisogna - je treba, avere bisogno di - potrebovať čo

Máme rôzne spôsoby, ako vyjadriť nejakú potrebu:

ci vuole + podstatné meno v jednotnom čísle

ci vogliono + podstatné meno v množnom čísle

occorre + podstatné meno v jednotnom čísle

occorrono + podstatné meno v množnom čísle

po bisogna vždy nasleduje sloveso v infinitíve

avere bisogno di sa používa, keď chceme označiť tiež osobu, ktorá niečo potrebuje; podstatné meno, ktoré nasleduje, je v čísle jednotnom alebo množnom

Ci vuole molta esperienza. Chce to veľa skúseností.

Ci vogliono venti minuti. Je na to treba 20 minút.

Occorre una buona conoscenza dell'inglese.

Sú potrebné dobré znalosti angličtiny.

Occorrono molte persone qualificate.

Je treba mnoho kvalifikovaných osôb.

Bisogna essere disponibili.

Je treba byť k dispozícii (disponibilný).

Abbiamo bisogno di una segretaria.

Potrebujeme nejakú sekretárku.

Ho bisogno di informazioni. Potrebujem informácie.

Oddiel 3

Podmieňovací spôsob minulý - formy

	<i>fare - robiť</i>
(io)	avrei fatto <i>bol by som urobil/bola by som urobila</i>
(tu)	avresti fatto <i>bol by si urobil/bola by si urobila</i>
(lui/lei)	avrebbe fatto <i>bol by urobil/bola by urobila</i>
(noi)	avremmo fatto <i>boli by sme urobili</i>
(voi)	avreste fatto <i>boli by ste urobili</i>
(loro)	avrebbero fatto <i>boli by urobili</i>

	<i>andare - ísť, cestovať</i>
	sarei andato/-a <i>bol by som šiel/l/bola by som išla</i>
	saresti andato/-a <i>bol by si šiel/bola by si išla</i>
	sarebbe andato/-a <i>bol by šiel/bola by šla</i>
	saremmo andati/-e <i>boli by sme išli</i>
	sareste andati/-e <i>boli by ste išli</i>
	sarebbero andati/-e <i>boli by cestovali</i>

Podmieňovací spôsob minulý (alebo zložený) sa tvorí pomocou podmieňovacieho spôsobu jednoduchého pomocných slovík *avere* alebo *essere* a príchastia minulého slovesa, ktoré vyjadruje dej. U pomocného slovesa *essere* sa príchastie zhoduje s podmetom.

Použitie podmieňovacieho spôsobu minulého

<p><i>Podmieňovací spôsob minulý používame, aby sme:</i></p> <p><i>vyjadrili želania, ktoré sa neuskutočnili v minulosti,</i></p> <p><i>alebo želania, ktoré nebolo možné uskutočniť v prítomnosti alebo budúcnosti</i></p>	<p>Ci sarei andata, ma c'erano lunghissime file. <i>Bola by som tam šla, ale boli tam veľmi dlhé rady.</i></p> <p>Oggi/Domani sarei venuto con voi, ma devo lavorare. <i>Dnes/Zajtra by som šiel s vami, ale musím pracovať.</i></p>
---	--

Tvary *bello* - krásny a *quello* - ten, onen pred podstatným menom

<p><i>Pred podstatným menom sa quello a bello správajú ako člen určitý a zložené predložky.</i></p>	<p>Hai visto <i>Videl/a si</i></p> <p><i>quel film? ten film?</i> <i>quell'albergo? ten hotel?</i> <i>quello spettacolo? ten pohľad?</i> <i>quella mostra? tú výstavu?</i> <i>quell'opera? to dielo?</i> <i>quei film? tie filmy?</i> <i>quegli studenti? tých študentov?</i> <i>quegli orecchini? tie náušnice?</i> <i>quelle collane? tie retiazky?</i> <i>quelle anfore? tie amfory?</i></p>
---	---

Prídavné mená *quello* - ten, onen a *bello* - krásny - schéma tvarov

<p>rod mužský <i>pred spoluhláskou</i> <i>pred samohláskou</i> s + spoluhláska - z - ps - gn - x - y</p>	<p>číslo jednotné quel/bel quell'/bell' quello/bello</p>	<p>číslo množné quei/bei quegli/begli quegli/begli</p>
<p>rod ženský <i>pred spoluhláskou</i> <i>pred samohláskou</i></p>	<p>číslo jednotné quella/bella quell'/bell'</p>	<p>číslo množné quelle/belle quelle/belle</p>

Zámená zložené - tvary

Zámená nepriame +	lo	la	li	le	ne
mi	me lo	me la	me li	me le	me ne
ti	te lo	te la	te li	te le	te ne
gli le Le	gliela	gliela	glieli	gliele	gliene
ci	ce lo	ce la	ce li	ce le	ce ne
vi	ve lo	ve la	ve li	ve le	ve ne
gli	gliela	gliela	glieli	gliele	gliene

Postavenie zámen zložených

<p>Zámená zložené stoja obvykle pred slovesom, ale po zápore.</p> <p>Vo vete so slovesom v infinitíve zámeno nasleduje po slovese a tvorí s ním jedno jediné slovo.</p> <p>Pri kombinácii modálne sloveso + infinitív môže zámeno stáť pred skupinou slov alebo za ňou.</p>	<p>Beh, ce lo chiedono sempre. No áno, vždy nás o to prosí. Non ce lo chiedono mai. <i>Neprosí nás o to nikdy.</i></p> <p>Penso di dirglielo presto. <i>Myslím, že mu to čoskoro poviem.</i></p> <p>Posso farle qualche domanda? <i>Môžem Vám položiť otázku?</i> Certo, me ne può fare/può farmene quante ne vuole. <i>Iste, môžete mi ich položiť, koľko len chcete.</i></p>
---	--

Serve/servono - je treba (čeho), basta/bastano - stačí

<p>Tato slovesá sa všeobecne používajú len v 3. osobe jednotného alebo množného čísla. Ve 3. osobe jednotného čísla, pokiaľ podstatné meno, na ktoré sa vzťahujú, je v jednotnom čísle, v 3. osobe množného čísla, pokiaľ podstatné meno je v čísle množnom.</p>	<p>Ci serve un set di posate. <i>Potrebujeme jeden príborový set.</i> Ci servono quattro piatti. <i>Potrebujeme štyri taniere.</i></p> <p>Il denaro non basta mai. <i>Peňazí nie je nikdy dost'.</i> I soldi non bastano mai. <i>Peňazí nie je nikdy dost'.</i></p>
--	---

Oddiel 4

Budúci čas jednoduchý - pravidelné tvary

	comprare - kúpiť, kupovať	leggere - čítať	partire - odísť
(io)	comprerò kúpim	leggerò budem čítať	partirò odcestujem
(tu)	comprerai kúpíš	leggerai budeš čítať	partirai odcestuješ
(lui/lei)	comprerà kúpi	leggerà bude čítať	partirà odcestuje
(noi)	compreremo kúpime	leggeremo budeme čítať	partiremo odcestujeme
(voi)	comprerete kúpíte	leggerete budete čítať	partirete odcestujete
(loro)	compreranno kúpia	leggeranno budú čítať	partiranno odcestujú

Budúci čas jednoduchý sa tvorí pripojením hrubo zvýraznených koncoviek k infinitívu, ktorý stráca poslednú samohlásku: leggere » leggerò

Pozor! U sloviac zakončených na **-are** sa **a** v infinitíve zmení na **e**: comprare » comprer-ò.

Zvláštnosti: slovesá zakončená na **-care**, **-gare** a slovesá **fare** - robiť, **stare** - byť, **dare** - dá(va)ť

	pagare - platiť	fare - robiť	Slovesá zakončené na -care a -gare vo všetkých osobách priberajú h . Slovesá fare - robiť, stare - byť a dare - dá(va)ť, v infinitíve zachovávajú a : farò, starò, darò atď.
(io)	pagherò zaplatím	farò urobím	
(tu)	pagherai zaplatíš	farai urobíš	
(lui/lei)	pagherà zaplatí	farà urobí	
(noi)	pagheremo zaplatíme	faremo urobíme	
(voi)	pagherete zaplatíte	farete urobíte	
(loro)	pagheranno zaplatia	faranno urobia	

Budúci čas jednoduchý - nepravidelné tvary

	essere - byť	potere - môcť	venire - prísť, pricestovať
(io)	sarò <i>budem</i>	potrò <i>budem môcť</i>	verrò <i>prídem, pricestujem</i>
(tu)	sarai <i>budeš</i>	potrai <i>budeš môcť</i>	verrai <i>prídeš, pricestuješ</i>
(lui/lei)	sarà <i>bude</i>	potrà <i>bude môcť</i>	verrà <i>príde, pricestuje</i>
(noi)	saremo <i>budeme</i>	potremo <i>budeme môcť</i>	verremo <i>prídeme, pricestujeme</i>
(voi)	sarete <i>budete</i>	potrete <i>budete môcť</i>	verrete <i>prídete, pricestujete</i>
(loro)	saranno <i>budú</i>	potranno <i>budú môcť</i>	verranno <i>prídu, pricestujú</i>

Sloveso *essere* (byť) je, ako vždy, nepravidelné.
 Sloveso *potere* (môcť) stráca v infinitívu prvé e: *potere* » *potrò*.
 Sloveso *venire* (prísť, pricestovať) stráca v infinitíve posledné štyri písmena a budúci čas sa tvorí s dvomi r: *venire* » *verrò*.

Ako *potere* sa časujú slovesá *andare* - ísť, *cestovať*, *avere* - mať, *dovere* - musieť, *sapere* - vedieť, *dokázat'*, *vedere* - vidieť a *vivere* - žiť.

Ako *venire* sa časujú slovesá *bere* - piť (*berrò*), *rimanere* - zostať (*rimarrò*), *tenere* - držať (*terrò*) a *volere* - chcieť (*vorro*).

Neosobné zámeno *si*

<p>Po neosobnom zámene <i>si</i> môže nasledovať sloveso v 3. osobe jednotného alebo množného čísla.</p> <p>3. osoba jednotného čísla sa používa, keď: nie je uvedený predmet predmet priamy je v jednotnom čísle</p> <p>predmetu predchádza predložka (<i>ide o predmet v jazyku talianskom, neberúc do úvahy hľadisko gramatiky jazyka slovenského</i>)</p> <p>3. osoba množného čísla sa používa, pokiaľ i predmet priamy je v množnom čísle.</p>	<p>In quale città si mangia di più? V ktorom meste sa jedáva viac? Per Natale si mangia il panettone. Na Vianoce sa jedáva panettone. Si sta con gli amici. <i>Býva s priateľmi.</i></p> <p>Quando si mangiano i tortellini? <i>Kedy sa jedávajú tortellini?</i></p>
--	--

Imperfektum a passato prossimo s modálnymi slovesami

<p><i>Passato prossimo</i> s modálnymi slovesami používame vtedy, keď sme si istí, že sa nejaká činnosť uskutočnila alebo neuskutočnila.</p> <p><i>Imperfektum</i> potom, pokiaľ si tým istí nie sme.</p>	<p>Ho dovuto lavorare tutto il giorno. Musel/a som pracovať celý deň. Non ho potuto fare i compiti. Nemohol/a som robiť úlohy. Ha voluto mangiare alle sette. Chcel/a jesť o siedmej hodine.</p> <p>A che ora doveva finire di lavorare? O koľkej hodine mal/a prestať pracovať? Ma non voleva essere da noi alle sette? Ale nechcel/a byť u nás o siedmej hodine?</p>
---	---

Passato prossimo modálnych slovies - voľba pomocného slovesa

<p><i>Ked' modálne sloveso sprevádza sloveso prechodné, passato prossimo tvoríme slovesom avere,</i></p>	<p>Non ha potuto fare i compiti. <i>Nemohla robiť úkoly.</i></p>
<p><i>ked' modálne sloveso sprevádza sloveso neprechodné, passato prossimo tvoríme so slovesom essere.</i></p>	<p>Non sono potuta uscire. <i>Nemohla som ísť von.</i></p>
<p><i>U zvratných slovies voľba pomocného slovesa závisí na postavení zámena.</i></p>	<p>Mi sono dovuta alzare presto. <i>Musela som vstať skoro.</i> Ho dovuto alzarmi presto. <i>Musela som vstať skoro.</i></p>

Oddiel 5

Podmienkové súvetie prvého stupňa

<p><i>Podmienkové súvetie prvého stupňa vyjadruje podmienku a následok pravdepodobnej a realizovateľnej v prítomnosti alebo budúcnosti. Môžeme nájsť nasledujúce kombinácie časov:</i></p>	
<p><i>prítomný čas + prítomný čas</i></p>	<p>Se tu fai la fila, io vado a prendere qualcosa da mangiare. <i>Ak ty budeš stáť v rade, ja si idem niečo zajesť.</i></p>
<p><i>prítomný čas + budúci čas jednoduchý</i></p>	<p>Se mi ami lo farai! <i>Ak ma miluješ, urobíš to!</i></p>
<p><i>budúci čas jednoduchý + budúci čas jednoduchý</i></p>	<p>Se avrò tempo verrò. <i>Ked' budem mať čas, prídem.</i></p>
<p><i>prítomný čas + rozkazovací spôsob</i></p>	<p>Se hai tempo chiamami! <i>Ak budeš mať čas, zavolaj mi!</i></p>

Použitie se - pokiaľ, ak a quando - keď

<p><i>Se uvádza nejakú podmienku a znamená „v prípade, že, pod podmienkou že“.</i></p>	<p>Se ho tempo vengo. <i>Ak budem mať čas, prídem.</i></p>
<p><i>Quando sa vzťahuje k okamihu nejakého deja alebo jeho frekvenciu a znamená „vo chvíli, keď“, „zakaždým, keď“.</i></p>	<p>Quando fai così, non ti sopporto! <i>Ked' to(to) robíš, neznášam ťa!</i></p>

Budúci čas zložený - tvary

	fare - robiť	andare - ísť, cestovať	<i>Budúci čas zložený sa tvorí bud. časom jednoduchým pomocných sloviess avere - mať alebo essere - byť a prídastím min. slovesa, ktoré vyjadruje dej. Ak použijeme pomocné sloveso essere, zhoduje sa prídastie minulé s podmetom.</i>
(io)	avrò fatto <i>budem robiť</i>	sarò andato/-a <i>pôjdem, pocestujem</i>	
(tu)	avrà fatto <i>budeš robiť</i>	sarai andato/-a <i>pôjdeš, pocestuješ</i>	
(lui/lei)	avrà fatto <i>bude robiť</i>	sarà andato/-a <i>pôjde, pocestuje</i>	
(noi)	avremo fatto <i>budeme robiť</i>	saremo andati/-e <i>pôjdeme, pocestujeme</i>	
(voi)	avrete fatto <i>budete robiť</i>	sarete andati/-e <i>pôjdete, pocestujete</i>	
(loro)	avranno fatto <i>budú robiť</i>	saranno andati/-e <i>pôjdu, pocestujú</i>	

Používanie budúceho času zloženého

<i>Budúci čas zložený vyjadruje Budúci dej, ktorý sa uskutoční pred iným dejom v budúcnosti. Je uvedený výrazmi ako appena - len čo, dopo che - potom, čo, až, quando - keď.</i>	<i>Dopo cheavrà fatto colazione, comincerà il giro turistico. Keď sa naraňajkuje, vydá sa na turistický okruh. Appena si sarà alzata, farà colazione. Len čo vstane, naraňajkuje sa.</i>
--	--

Zámena zložené - zhoda s prídastím minulým

<i>Rovnako u zložených zámen sa prídastie minulé zhoduje so zámenom priamym.</i>	<i>Dov'è la Sua scheda? Kde je Vaša karta? Gliel'(gliela) ho data poco fa. Pred chvíľou som Vám ju dal/a. Ci ha dato i Suoi numeri di telefono? Dal/a ste nám Vaše telefónne čísla? Sì, glieli ho scritti sul foglio. Áno, napísal/a som Vám ich na papier.</i>
--	--

Che + podstatné meno alebo prídavné meno

<i>Che používame, aby sme zosilnili význam slova, ktoré nasleduje:</i>	
<i>che + podstatné meno</i>	<i>Mamma mia, che fila! Mamička moja, to je ale rad!</i>
<i>che + prídavné meno</i>	<i>Che bello! Aké krásne! Che bella quella mostra! Aká je krásna ta výstava!</i>
<i>Che môžeme použiť i namiesto quale/quali ako opytovacie zámeno.</i>	<i>Che informazioni abbiamo? Aké informácie máme? Quali informazioni abbiamo? Čo máme za informácie?</i>

Zámena vzťažné *che* a *cui*

Vzťažné zámená *che* a *cui* sú nemenné.

Che nie sprevádzané predložkou.

Cui predchádza predložka.

Sono le materie *che* mi interessano di più.

To sú predmety, ktoré ma najviac zaujímajú.

Ecco gli oggetti *che* ho comprato.

Tu sú veci, ktoré som kúpil/a.

Ti presento l'amica *di cui* ti ho parlato.

Predstavujem ti priateľku, o ktorej som ti hovoril.

È un negozio *in cui* puoi comprare scarpe bellissime.

To je obchod, v ktorom môžeš kúpiť nádherné topánky.

Používanie sloviac *andare* - ísť, cestovať a *venire* - prísť, pricestovať

Sloveso *venire* - prísť, pricestovať môže vyjadrovať:

pôvod, vzdialenie sa z nejakého miesta

obrátenie sa k miestu, na ktorom sa nachádza osoba, s ktorým hovoríme

Naopak, pokiaľ smer pohybu vyjadruje vzdialenie od osoby, s ktorou hovoríme, používame *andare*.

Ak je vo vete prítomné *con* + zámeno osobné, s najväčšou pravdepodobnosťou sa použije:

venire + *con* me, te, noi, voi

andare + *con* lui, lei, loro

Vengono dagli Stati Uniti. *Pochádzajú zo Spojených štátov. / Prichádzajú zo Spojených štátov.*

A Venezia *veniamo* spesso. *Do Benátok jazdíme často. (Hovoríme s niekým, kto sa nachádza v Benátskej oblasti.)*

Carla, allora *vengo* da te domani.

Carla, *prídem* k tebe teda zajtra.

(termíny vzdialenia sa, obrátenia sa sa nevzťahujú na pohyb, ale k postojú hovoriaceho)

Andiamo spesso in Italia. *Jazdíme do Talianska často.*

Io *vado* soprattutto a Venezia. *Ja jazdím predovšetkým do Benátok. (Hovoríme s niekým, kto sa nenachádza v Taliansku.)*

Gianni, *vieni con* me stasera? *Gianni, pôjdeš dnes večer so mnou?*

Vengo al cinema con voi. *Pôjdem do kina s vami.*

Vado con loro a teatro. *Idem s nimi do divadla.*

Oddiel 6

Komparatív rovnakosti

Komparatív rovnakosti sa tvorí používaním:

tanto ... quanto pri porovnávaní medzi prídavnými menami:

così ... come alebo *tanto ... quanto* pri porovnávaní medzi zámenami, podstatnými menami a slovesami v infinitíve.

Tanto a *così* je možné vypustiť.

È *tanto* bello *quanto* simpatico.

Je rovnako pekný ako sympatický.

È *tanto/così* alto *quanto/come* lui.

Je rovnako vysoký ako on.

Pisa è *tanto/così* interessante *quanto/come* Siena.

Pisa je rovnako zaujímavá ako Siena.

Sciare è *tanto/così* noioso *quanto/come* giocare

a tennis. *Lyžovanie je rovnako nudné ako hrať tenis.*

È alto *quanto/come* lui. *Je vysoký ako on.*

Pisa è interessante *quanto/come* Siena.

Pisa je zaujímavá ako Siena.

Komparatív väčšiny a menšiny

Tieto formy komparatívu sa tvoria pomocou:

più/meno + prídavné meno + di alebo che

Di sa používa, keď slovo, ktoré nasleduje, je podstatné meno alebo zámeno,

che keď slovo, ktoré nasleduje, je:

prídavné meno

príslovka (okrem prísloviek času)

sloveso v infinitíve

predložka

L'opera è più/meno interessante **del** teatro. Opera je viac zaujímavá (zaujímavejšia)/menej zaujímavá než divadlo.

Mia sorella è più/meno alta **di** me.

Moja sestra je vyššia/menej vysoká (nižšia) než ja.

È più simpatico **che** bello.

Je sympatickejší než pekný.

Meglio tardi **che** mai. Lepšie neskoro ako nikdy.

Più di prima/oggi/ieri. Viac než skôr/dnes/včera. (príslovka času)

Sciare è meno noioso **che** nuotare.

Lyžovanie je menej nudné než plávanie.

In città è più caro **che** in campagna.

V meste je drahšie než na vidieku.

Superlatív relatívny a absolútny

Superlatív relatívny kladie do vzťahu vlastnosti v skupine obmedzených prvkov. Tvorí sa nasledovne:

člen určitý + più/meno + prídavné meno + di

Superlatív absolútny vyjadruje kvalitu najvyššieho stupňa bez obmedzenia alebo porovnávania.

Môžeme ho vytvoriť dvomi spôsobmi:

molto/tanto/proprio + prídavné meno

prípojením ku koncu slova -issimo/-a

Pravopisné zvláštnosti:

Prídavné mená zakončené na -co a -go priberajú h len vtedy, pokiaľ prízvuk pripadne na predposlednú slabiku.

È lo studente più/meno bravo **della** classe.

Je to najlepší/najmenej dobrý študent z triedy.

Siamo **i** più forti **del** mondo. Sme najsilnejší na svete.

Siamo **molto** forti. Sme veľmi silní.

Siamo **proprio** bravi. Sme skutočne dobrí.

È **bravissimo**. Je nanajvyš dobrý.

ricco » ricchissimo (prebohatý)

largo » larghissimo (veľmi široký)

simpatico » simpaticissimo (nanajvyš sympatický)

È un vaso antichissimo. Je to prastará váza.

In edicola i classicissimi! V predaji klasici klasikov (veľkí klasici)!

Zvláštne tvary komparatívu a superlatívu

príd. m.	komparatív	superlatív relatívny	superlatív absolútny
buono dobrý	più buono/ migliore lepší	il più buono/ il migliore najlepší	molto buono/buonissimo/ ottimo vynikajúci
cattivo zlý	più cattivo/ peggiore horší	il più cattivo/ il peggiore najhorší	molto cattivo/cattivissimo/ pessimo úplne zlý
grande veľký	più grande/ maggiore väčší	il più grande/ il maggiore najväčší	molto grande/grandissimo/ massimo obrovský, maximálny
piccolo malý	più piccolo/ minore menší	il più piccolo/ il minore najmenší	molto piccolo/piccolissimo/ minimo naprosto malý, minimálny

príslovka	komparatív	superlatív relatívny	superlatív absolútny
bene dobre	meglio lepšie	nel modo migliore najlepšie	benissimo/ottimamente naprosto skvele
male zle	peggio horšie	nel modo peggiore najhoršie	malissimo/pessimamente úplne zle

Zvláštne tvary komparatívu a superlatívu - použitie

<p><i>Maggiore a minore sa používajú predovšetkým, aby sme sa zmienili o veku nejakej osoby,</i></p> <p><i>alebo v prenesenom zmysle.</i></p> <p><i>Tiež massimo a minimo sa používajú viac menej v prenesenom zmysle.</i></p>	<p>Gino è il mio fratello minore/maggiore. Gino je môj mladší/starší brat.</p> <p>È il male minore. Je to menšie zlo.</p> <p>con la massima attenzione nanajvyš pozorne nei minimi particolari v najmenších detailoch</p>
--	---

Passato remoto - pravidelné tvary

	andare - íť, íeť	vendere - predávať, predat'	uscire - vyjsť von
(io)	andai išiel/a som	vendei/-etti predal/a som	uscii vyšiel/vyšla som
(tu)	andasti išiel/a si	vendesti predal/a si	uscisti vyšiel/vyšla si
(lui/lei)	andò šiel/a	vendé/-ette predal/a	uscì vyšiel/vyšla
(noi)	andammo išli sme	vendemmo predali sme	uscimmo vyšli sme
(voi)	andaste išli ste	vendeste predali ste	usciste vyšli ste
(loro)	andarono išli	venderono/-ettero predali/y	uscirono vyšli

Passato remoto sa tvorí pripojením hrubo zvýraznených koncoviek ku koreňu slova:

andare - ísť, cestovať: and-ai/uscire - (vy)ísť von: usc-ii

Slovesá končiacie na -ere v 1. osobe j. č. a v 1. a 2. osobe čísla množného, majú dva tvary.

Passato remoto - nepravidelné tvary

	essere - byť	avere - mať	dare - dať
(io)	fui <i>bol/a som</i>	ebbi <i>mal/a som</i>	diedi/detti <i>dal/a som</i>
(tu)	fosti <i>bol/a si</i>	avesti <i>mal/a si</i>	desti <i>dal/a si</i>
(lui/lei)	fu <i>bol/a</i>	ebbe <i>mal/a</i>	diede/dette <i>dal/a</i>
(noi)	fummo <i>boli sme</i>	avemmo <i>mali sme</i>	demmo <i>dali/y sme</i>
(voi)	foste <i>boli ste</i>	aveste <i>mali ste</i>	deste <i>dali ste</i>
(loro)	furono <i>boli</i>	ebbero <i>mali</i>	diedero/dettero <i>dali</i>

Slovesá *essere* a *avere* sú nepravidelné i v *passatu remoto*.
Rovnako tak nepravidelne a sčasti s dvojakými tvarmi sa tvorí sloveso *dare* - *dať*.

	sapere - vedieť, dokázať	scrivere - písať	fare - robiť
(io)	seppi <i>vedel/a</i>	scrissi <i>napísal/a som</i>	feci <i>urobil/a som</i>
(tu)	sapesti <i>vedel/a si</i>	scrivesti <i>napísal/a si</i>	facesti <i>urobil/a si</i>
(lui/lei)	seppe <i>vedel/a</i>	scrisse <i>napísal/a</i>	fece <i>urobil/a</i>
(noi)	sapemmo <i>vedeli sme</i>	scrivemmo <i>napísali sme</i>	facemmo <i>urobili sme</i>
(voi)	sapeste <i>vedeli ste</i>	scriveste <i>napísali ste</i>	faceste <i>urobili ste</i>
(loro)	seppero <i>vedeli</i>	scrissero <i>napísali</i>	fecero <i>urobili</i>

Vo väčšine prípadov sú nepravidelné len 1. a 3. osoba jednotného čísla a 3. osoba čísla množného, ich koncovky *-i*, *-e*, *-ero* sú rovnaké pre takmer všetky nepravidelné slovesá. Ostatné osoby zachovávajú stavbu infinitívu a majú koncovky pravidelné.
Slovesá *bere* - *piť*, *dire* - *hovoriť* a *fare* - *robiť* v 2. osobe jednotného čísla a v 2. osobe čísla množného používajú latinský koreň: *bev-ere* (*bere*), *dic-ere* (*dire*), *fac-ere* (*fare*).

Používanie *passata remota*

<p><i>Passato remoto</i> používame, aby sme hovorili o jednorazovom deji alebo o deji časovo či trvaním vymedzenom, ktorý sa uskutočnil v dávnej minulosti a nemá vzťah k prítomnosti. Je to typický čas jazyka písaného a literatúry.</p>	<p>Dante <i>scrisse</i> la Divina Commedia. Dante <i>napísal</i> Božskú komédiu. Romolo <i>fu</i> il primo re di Roma. Romulus <i>bol</i> prvým kráľom Ríma. Morì nel 1820. Zomrel roku 1820.</p>
--	---

Oddiel 7

Neformálny rozkazovací spôsob, pravidelné slovesá a slovesá s príponou *-isc*

	comprare - kúpiť	scrivere - písať	aprire - otvoriť	spedire - poslať
(tu)	compra kúp	scrivi napíš	apri otvor	spedisci pošli
(noi)	compriamo kúpme	scriviamo napíšme	apriamo otvorme	spediamo pošlime
(voi)	comprate kúpte	scrivete napíšte	aprite otvorte	spedite pošlite
<p>Všimli ste si? Tvary imperatívu v 1. a 2. osobe mn. č. sú rovnaké ako u prítomného času. U sloviess končiacich na <i>-ere</i> a na <i>-ire</i> je i 2. osoba j. č. ako v čase prítomnom.</p>				
(tu)	non comprare nekupuj	Záporný rozkazovací spôsob 2. osoby j. č.		
(noi)	non compriamo nekupujme	sa tvorí pomocou <i>non</i> + infinitív.		
(voi)	non comprate nekupujte			

Neformálny rozkazovací spôsob, nepravidelná slovesá

	fare - robiť	dare - dať	stare - byť	andare - ísť, jet	dire - hovoriť
(tu)	fai/fa' urob	dai/da' daj	stai/sta' buď	vai/va' chod'	di' povedz
(noi)	facciamo urobme	diamo dajme	stiamo buďme	andiamo pod'me	diciamo povedzme
(voi)	fate urobte	date dajte	state buďte	andate bežte	dite povedzte
<p>Aj u nepravidelných sloviess sú tvary 1. a 2. osoby mn. č. často rovnaké ako v čase prítomnom. 2. osoba j. č. sloviess fare, dare, stare, andare má tvary dva.</p>					

	essere - byť	avere - mať	Pomocné slovesá <i>essere</i> - byť
(tu)	sii buď	abbi maj	a <i>avere</i> - mať sú nepravidelné
(noi)	siamo buďme	abbiamo majme	i v rozkazovacom spôsobe.
(voi)	siate buďte	abbiate majte	1. osoba mn. č. je rovnaká ako v čase prítomnom.

Neformálny rozkazovací spôsob so zámenami neprízvučnými

Neprízvučné zámeno (*tu, noi, voi*) sa spolu s neformálnym imperatívom spája vždy po slovese a tvorí s ním jedno slovo.

Ako tvary *fa', da', sta', va', di'* + zámeno neprízvučné sa samohláska zámenného tvaru zdvojuje! (Pozor! Hláska *g* sa nezdojuje!)

Vo vete s *non* + infinitív môže zámeno stáť pred alebo po infinitíve.

Scusami, ti posso chiedere una cosa?
Prepáč mi, môžem ťa požiadať o jednu vec?
Ditemi un po'... Povedzte mi tak trochu...

Dimmi pure! Len mi povedz!
Ma fammi il piacere! Urob mi však tú láskavosť!
Digli dell'esame! Diglielo! Povedz mu o tej skúške!
Povedz mu to!

Non farlo! Nerob to!
Non lo fare! Nerob to!

Častica *ci*

Častica *ci* môže nahradiť slovo alebo časť vety uvedené predložkou *a*.

Credi a quello che dice? No, non ci credo.
Veriš tomu, čo hovorí? Nie, neverím tomu.
Non pensi alla salute? Sì, ci penso.
Nemyslíš na zdraví? Áno, myslím naň.

Oddiel 8

Konjunktív prítomn - pravidelné tvary

	fumare - fajčiť	scrivere - písať	aprire - otvoriť
(io)	fumi	scriva	apra
(tu)	fumi	scriva	apra
(lui/lei)	fumi	scriva	apra
(noi)	fumiamo	scriviamo	apriamo
(voi)	fumiate	scrivate	apriate
(loro)	fumino	scrivano	aprano

Prvé tri osoby konjunktívu prítomného sú vždy rovnaké a preto sa obvykle používa s podmetovými osobnými zámenami.

1. osoba mn.č. je rovnaká ako u prítomného času.

V 2. osobe mn.č. sú všetky slovesá, aj tie nepravidelné, zakončené na *-iate*.

Konjunktív sloviess príponou *-isc* a sloviess zakončených na *-care/-gare*

	capire - chápať, rozumieť	cercare - hľadať	pagare - platiť
(io)	capisca	cerchi	paghi
(tu)	capisca	cerchi	paghi
(lui/lei)	capisca	cerchi	paghi
(noi)	capiamo	cerchiamo	paghiamo
(voi)	capiate	cerchiate	paghiate
(loro)	capiscano	cerchino	paghino

Slovesá, ktoré priberajú príponu *-isc*, majú podobnú stavbu ako v prítomnom čase oznamovacieho spôsobu. Slovesá zakončené na *-care* a *-gare* priberajú hlásku *h* vo všetkých osobách.

Konjunktív prítomný - slovesá nepravidelné

	essere - byť	avere - mať	dovere - musieť
(io)	sia	abbia	debba
(tu)	sia	abbia	debba
(lui/lei)	sia	abbia	debba
(noi)	siamo	abbiamo	dobbiamo
(voi)	siate	abbiate	dobbiate
(loro)	siano	abbiano	debbano

Rovnako u nepravidelných slovies máme tieto pravidlá:
 prvé tri osoby sú rovnaké,
 1. osoba mn. č. je rovnaká ako v prítomnom čase oznamovacieho spôsobu,
 2. osoba mn. č. je zakončená na **-iate**.

Použitie konjunktívu

Konjunktív sa používa predovšetkým vo vetách vedľajších po slovesách alebo vyjadreniach, ktoré to vyžadujú a obvykle sú uvedené slovom **che**.

<p>Konjunktív sa používa so slovesami, ktoré vyjadrujú: osobný názor</p> <p>pochybnosť, neistotu</p> <p>túžbu, nádej, želanie, vôľu</p> <p>duševné stavy alebo pocity</p> <p>Konjunktív sa používa tiež po vyjadreniach a slovesách neosobných.</p> <p>Pozor! Po slovese dire - povedať sa používa konjunktív len, pokiaľ je tvar slovesa neosobný, inak sa používa oznamovací spôsob. (neosobné sloveso má za podmet neurčité zámeno <i>ono</i>, <i>to</i>, alebo vyjadrujúce kolektív všeobecne (<i>oni</i>, <i>niekto</i>) nie zámená osobné: <i>já</i>, <i>ty</i>, <i>on</i>, <i>ona</i>, <i>my</i> a <i>vy</i>)</p>	<p>Ritengo/penso che sia giusto...</p> <p>Myslím, že je to správne...</p> <p>Dubito che/non so se sia d'accordo.</p> <p>Pochybujem/neviem, či súhlasí.</p> <p>Spero/mi auguro/voglio che vi dia una mano.</p> <p>Dúfam/prajem si/chcem, aby vám bol nápomocný.</p> <p>Temo/ho paura che non arrivino in tempo.</p> <p>Obávam sa/mám strach, že nedorazí včas.</p> <p>È normale che la gente abbia paura.</p> <p>Je normálne, že ľudia sa boja.</p> <p>Basta che lo facciamo subito.</p> <p>Stačí, aby sme to urobili ihneď.</p> <p>Si dice/Dicono che non sia facile andare d'accordo con quella persona.</p> <p>Hovorí sa/Hovorí, že nie je ľahké vyjsť s tou osobou.</p> <p>Ti dico che ci sono molti stranieri tra i miei colleghi.</p> <p>Hovorím ti, že medzi mojimi kolegami je mnoho cudzincov.</p>
---	---

Konjunktív vety vzťahnej

<p>Vo vzťažných vetách uvedených slovesami, ktoré vyjadrujú vôľu a túžbu ako avere bisogno di - potrebovať čo, cercare - snažiť sa, desiderare - túžiť, priať si, volere - chcieť, sa všeobecne používa konjunktív.</p> <p>Môžeme však použiť oznamovací spôsob, aby sme povedali, že sme si relatívne istí nejakou určitou vecou.</p>	<p>Cerco una segretaria che parli il cinese. Hľadám nejakú sekretárku, ktorá by hovorila po čínsky. (Pochybujem, že/Neviem, či je ľahké ju nájsť.)</p> <p>Cerco una segretaria che parla l'inglese. Hľadám sekretárku, ktorá rozpráva po anglicky. (Som si istý, že ju môžu nájsť.)</p>
--	---

Infinitív namiesto konjunktívu

Konjunktív je potrebné použiť tam, kde je podmet vety hlavnej odlišný od podmetu vety vedľajšej.

Naopak pokiaľ sú podmety oboch viet rovnaké, vo vete vedľajšej použijeme infinitív alebo di + infinitív.

(io) Credo che Luigi abbia difficoltà.
(ja) Myslím, že Luigi má ťažkosti.
(lui) Vuole che Carlo lavori di più.
(on) Chce, aby Carlo pracoval viac.

(io) Credo di avere difficoltà (io).
(ja) Myslím, že (ja) mám ťažkosti.
(lui) Vuole lavorare di più (lui).
(on) Chce pracovať viac.

Zvláštne prípady a výrazy so spôsobom oznamovacím

Forse - *snad', asi, probabilmente* - pravdepodobne, secondo me - *podľa mňa, vyžadujú oznamovací spôsob.*

Pokiaľ neosobný výraz označuje zrejmosť a istotu, používa sa spôsob oznamovací.

Forse Luigi ha difficoltà. Luigi má asi ťažkosti.
Probabilmente cercano fortuna. Snád' hľadajú šťastie.
Secondo me non capiscono. Podľa mňa nerozumie.

È evidente che non è vero.
Je zrejmé, že to nie je pravda.

Oddiel 9

(ohľadom konjunktívu pozri gramatický prehľad oddielu 8)

Formálny rozkazovací spôsob - pravidelné tvary a slovesá s príponou -isc

lasciare - nechať, opustiť	insistere - trvať na čom	sentire - počuť	finire - skončiť
(Lei) lasci (Vy) nechajte	insista (Vy) trvajte na tom	senta (Vy) počujte	finisca (Vy) skončíte
(Loro) lascino (Oni) nechajú!	insistano (Oni) trvajú na tom!	sentano (Oni) počujú!	finiscano (Oni) skončí!

Slovesá na -ere/-ire majú rovnaké zakončenie. Slovesá s príponou -isc sú nepravidelné aj v rozkazovacom spôsobe.

Pozor! Slovesá na -care/-gare priberajú hlásku h pred samohláskou i:

cerchi - cerchino/paghi - paghino

Rozkazovací spôsob 3. osoby j. č. je veľmi formálny, preto sa všeobecne nahrádza 2. osobou mn. č.

Non parcheggino qui! Neparkujú tu! (oni)
Non parcheggiate qui! Neparkujte tu! (vy)

Rozkazovací spôsob formálny - nepravidelné tvary

	fare - robiť	dire - hovoriť	dare - dať, dávať	stare - byť	andare - ísť, cestovať	essere - byť	avere - mať
(Lei)	faccia <i>robte (Vy)</i>	dica <i>povedzte (Vy)</i>	dia <i>dajte (Vy)</i>	stia <i>bud'te (Vy)</i>	vada <i>chod'te, cestujte (Vy)</i>	sia <i>bud'te (Vy)</i>	abbia <i>majte (Vy)</i>
(Loro)	facciano <i>robia!</i>	dicano <i>povedia!</i>	diano <i>dajú!</i>	stiano <i>sú!</i>	vadano <i>idú, cestujú</i>	siano <i>sú!</i>	abbiano <i>majú!</i>

Rozkazovací spôsob formálny - postavenie neprízvučného zámena

Zámeno predchádza formálnemu rozkazovaciemu spôsobu.	<p>Non si arrabbi! <i>Nehnevajte sa!</i></p> <p>Non si arrabbino! <i>Nehnevajú sa!</i></p> <p>Lo faccia! <i>Urobte to!</i></p> <p>Lo facciano! <i>Urobia to!</i></p>
--	--

Rozkazovací spôsob formálny a neformálny - použitie

<p>Rozkazovací spôsob sa používa, aby sme:</p> <p>dali inštrukcie a rady</p> <p>niečo prikázali</p> <p>vzbudili pozornosť</p>	<p>Giri a destra! <i>Zatočte vpravo!</i></p> <p>Mangi meno! <i>Jedzte menej!</i></p> <p>Torna/torni subito! <i>Vrát' sa/vráťte sa (Vy) hneď!</i></p> <p>Senta, scusi... <i>Počujte, prepáčte...</i></p>
---	---

Označenie množstva

<p>Keď hovoríme o nepresnom množstve, pripojíme k číslovke zbavenej koncovej samohlásky príponu -ina: trenta » trentina.</p> <p>Od čísloviek cento - sto a mille - tisíc vychádza: centinaio - stovka/centinaia - stá, stovky migliaio - tisíc(ovka)/migliaia - tisíce</p> <p>Pozor! Z dodici - dvanásť pochádza slovo dozzina - tucet, čo znamená presne dvanásť.</p>	<p>Per una quindicina di giorni. <i>Asi tak na dva týždne.</i> Una ventina di rose. <i>Asi dvadsať ruží.</i></p> <p>C'erano un centinaio di persone. <i>Bola tam stovka osôb. (Asi tak sto.)</i></p> <p>C'erano migliaia di persone. <i>Boli tam tisíce osôb. (Niekoľko tisíc.)</i></p> <p>Comprami una dozzina di uova! <i>Kúp mi tucet vajec!</i></p>
---	---

Zámenné slovesá, časovanie pravidelné a nepravidelné

	cavarsela - zvládať čo; vyviaznúť, dostať sa (z čeho)	prendersela - hnevať sa, rozčuľovať sa	<p>Zámenné slovesá sú slovesá, ktoré sa časujú s jedným alebo dvomi zámenami. Pre postavenie zámen platia pravidlá, ktoré sme sa už naučili:</p> <p>zámená stoja pred časovaným slovesom a po záporu: Non ce la faccio. <i>Nedokážem to.</i></p> <p>spája sa s infinitívom: Non prendertela! <i>Nerozčuľuj sa!</i></p> <p>predchádza formálnemu rozkazu: Non se la prenda! <i>Nerozčuľujte sa! (Vy)</i></p> <p>nasledujú po rozkaze neformálnom: Metticela tutta! <i>Daj do toho všetko!</i></p>
(io)	me la cavo <i>zvládam</i>	me la prendo <i>hnevám sa</i>	
(tu)	te la cavi <i>zvládaš</i>	te la prendi <i>hneváš sa</i>	
(lui/lei)	se la cava <i>zvláda</i>	se la prende <i>hnevá sa</i>	
(noi)	ce la caviamo <i>zvládame</i>	ce la prendiamo <i>hneváme sa</i>	
(voi)	ve la cavate <i>zvládate</i>	ve la prendete <i>hneváte sa</i>	
(loro)	se la cavano <i>zvládajú</i>	se la prendono <i>hnevajú sa</i>	
	avercela - hnevať sa (na koho), byť našťvaný/á	farcela - dokázať niečo, zvládnuť niečo	
(io)	ce l'ho <i>hnevám sa</i>	ce la faccio <i>dokážem to</i>	
(tu)	ce l'hai <i>hneváš sa</i>	ce la fai <i>dokážeš to</i>	
(lui/lei)	ce l'ha <i>hnevá sa</i>	ce la fa <i>dokáže to</i>	
(noi)	ce l'abbiamo <i>hneváme sa</i>	ce la facciamo <i>dokážeme to</i>	
(voi)	ce l'avete <i>hneváte sa</i>	ce la fate <i>dokážete to</i>	
(loro)	ce l'hanno <i>hnevá sa</i>	ce la fanno <i>dokážu to</i>	

Používanie *sapere* - vedieť, *dokázať* a *potere* - môcť + infinitív

<p>Používame <i>sapere</i> + infinitív slovesa, aby sme povedali, že sme schopní niečo urobiť, že sme sa naučili to robiť.</p>	<p>Sa suonare il violino. <i>Vie hrať na husle.</i> So nuotare/giocare a tennis. <i>Viem plávať/hrať tenis.</i> (viem, ako sa to robí, naučil som sa to robiť)</p>
<p>Používame <i>potere</i> + l'infinitiv slovesa, pokiaľ chceme povedať, že máme alebo nemáme povolenie alebo možnosť niečo robiť.</p>	<p>Non <i>posso</i> giocare a tennis, perché sto male. <i>Nemôžem hrať tenis, pretože mi je zle.</i> Oggi non <i>posso</i> uscire con voi, i miei genitori non vogliono. <i>Dnes nemôžem ísť s vami von, moji rodičia (to) nechcú.</i></p>

Oddiel 10

Konjunktív minulý - tvary

	fare - robiť	andare - ísť, cestovať	<p>Konjunktív minulý sa tvorí konjunktívom prítomným pomocných slovíes <i>essere</i> alebo <i>avere</i> prídavným minulým slovesa.</p>
io	abbia fatto	sia andato/-a	
tu	abbia fatto	sia andato/-a	
lui/lei	abbia fatto	sia andato/-a	
(noi)	abbiamo fatto	siamo andati/-e	
(voi)	abbiate fatto	siate andati/-e	
(loro)	abbiano fatto	siano andati/-e	

Konjunktív prítomný a minulý - používanie

<p><i>Konjunktív prítomný vyjadruje dej súčasný s dejom vo vete hlavnej,</i></p> <p><i>konjunktív minulý vyjadruje dej minulý vzhľadom k deju vo vete hlavnej.</i></p>	<p>Penso che al momento sia a Roma. <i>Myslím, že práve teraz je v Ríme.</i> Penso che stia lavorando. <i>Myslím, že (práve teraz) pracuje.</i></p> <p>Credo (in questo momento) che Marco sia partito ieri. <i>Myslím (v tejto chvíli), že Marco odcestoval včera.</i></p>
--	--

Prima che, nebo prima di?

<p><i>Výraz prima che - skôr než vyžaduje konjunktív,</i></p> <p><i>ale pokiaľ je podmet vety hlavnej a vety vedľajšej rovnaký, alebo pokiaľ je veta neosobná, používame prima di + infinitív.</i></p>	<p><i>Prima che se ne vada, Le voglio regalare una bottiglia. Skôr než odídete, chcem Vám darovať jednu fľašu.</i></p> <p><i>Bisogna stapparlo un'ora prima di servirlo. Je treba otvoriť ju hodinu pred podávaním.</i></p>
--	---

Neosobné vyjadrenie + konjunktív alebo infinitív

<p><i>Neosobné vyjadrenie vyžaduje všeobecne konjunktív.</i></p> <p><i>Pozor! Pokiaľ i veta vedľajšia je neosobná, tj. nemá presný podmet, používame infinitív.</i></p>	<p><i>È meglio che non lo beva. Je lepšie, aby ste to nepili/a. È necessario che non superi i 18 gradi. Je nevyhnutné, aby nepresiahlo 18 stupňov. È meglio che Rita parta domani. Je lepšie aby Rita odišla zajtra.</i></p> <p><i>È meglio partire domani. Lepšie je odcestovať zajtra.</i></p>
---	--

Quello che, ciò che - To, čo ...

<p><i>Quello che, ciò che sú ucelené prvky utvorené dvomi zámenami a používajú sa, aby vyjadrili vzťah k veciam, skutkom alebo abstraktným pojmom.</i></p> <p><i>Quello che/ciò che - to, co = la cosa che - vec, ktorá</i></p>	<p><i>Quello che voglio farle capire è che il parco è di tutti. To, čo by som chcel/a, aby ste pochopili/a je, že park patrí všetkým. Ma tu credi a ciò che dice? Ale ty veríš tomu, čo hovorí?</i></p>
---	---